Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

СВОБОДА

И чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь,

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 25 | ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 1-го Августа 1894. | ГОДЪ II

ЧОМУ У НАСЪ НЕ ТАКЪ ЯКЪ У ДРУГИХЪ?

* Зъ великимъ болемъ серця беру за перо щобъ скрислити пару словъ на ôдповѣдь поставленому пытаню на самôмъ початку отсей статіи.

Подивишь ся брате на округъ себе и видишь боже небо и землю, що повѣдають славу Всевышняго и голосять о Его всемогущости; – а на той земли міліоны людей розмаитыхъ мовъ, вѣръ, звычаю и обычаю. Однй жіютъ своимъ житемъ и мають значѣне и повагу; другй добивають ся своихъ правъ до рôдной батькôвщины и звѣзда надѣи присвѣчуе имъ и пôдтримуе ихъ духа, гартуе до борбы за за свою національну независимôсть. Третй, выросши въ неволѣ, хотяй ихъ прадѣды бились за волю та не умѣли передать ей внукамъ хоть и могли, забутй на свѣтѣ: родять ся и мруть рабами безъ историчной назвы мовъ тоэ байстра безъ роду скитаючись попôдъ чужими плотами. До тыхъ послѣдныхъ належимо но днесь и мы Русины.

Нещастна наша доля въ старôмъ краю. Нѣмець дивить ся на тебе зъ погордою и правительство знае тодѣ въ Австріи Русинôвъ, якъ треба давати податокъ майна и крови!

Ляхъ пôдходить до бѣдного, позбавленного конституційныхъ правъ и каже: ты полякъ такъ якъ и я, тôлько ты полякъ руского обрядку а я латиньского; твоя мова со нарѣчіе польской мовы – пристань до насъ.

Въ кôнци пôдлабузняесь жидъ и мовить: „чусшь ты Иванъ, на дармо ты присягавъ ôдъ горѣвкии, богачомъ не будешь. Въ моей бубліи стоить: же нашъ Богъ купивъ васъ ôдъ вашого Бога и давъ намъ жидамъ на вѣчну власнôсть.“ Наче уже така погана доля: все служити жидамъ и панамъ!..

Чому суть другй народы щасливший ôдъ насъ? Тому, бо другй народы, свѣдомй своей минувшости и памятнй на безсмертнй дѣла и подвига своихъ прадѣдôвъ, зъ одвагою и желѣзнымъ характеромъ стремѣли всѣ разомъ вспôльно до одной вытыченой собѣ меты, котра була: статись вôльными, щасливыми независимыми панами на прадѣдной земли, бо тодѣ „въ своей хатѣ своя правда и сила и воля.“ А мы нещаснй правнуки нерозважныхъ прадѣдôвъ, котрй все здобуте добро понесли въ чужу хату, наслѣдили ôдъ нихъ проклятую нерѣпимôсть, склонность до рабства, податливôсть хилити ся куда вѣтеръ вѣе; глупе и безрозсудне упованіе на провидѣніе боже, евангельску безжурнôсть о завтра и козацку недбалôсть. Тому то у насъ не такъ якъ у другихъ. У другихъ есть своя хата а въ нашôй сидить чужій; у другихъ своя правда, а якъ бы мы хотѣли мати свою, то насъ біють и до тюрмы всаджають; у другихъ своя сила и воля, а у насъ тѣлесна и душевна немôчь, безъсиліе и рабство!..

При такихъ обставинахъ, само собою розумѣеть ся, маса народа позôстала темна, не просвѣщена; всякй понятія о свободѣ, о народной чести, о пожертвованю себе для рôдной краины,— зôстали затемненй въ голо вѣ русина, и притлумленй въ серцю его.

Слибъ тое я днесь писавъ, будучи въ старôмъ краю, то бы додавъ ще ось-що: помимо тыхъ такъ тяжкихъ обставинъ и лихолѣтія, яке переживае рускій нарôдъ, все таки зроблено уже одинъ крокъ до лучшого и луска душевной темноты починае спадати изъ очей Русинôвъ и слибъ була своя хата, мы бы направили все минувше и теперѣшне зло въ протягу недовгого часу. Але тая наша байдужнôсть тая успалôсть, тая неохота до народного дѣла, до полѣпшеня своей долѣ до пôдтримания народного духа, народной чести есть непростима тутъ въ Америцѣ на вôльной земли. Сюда привезли мы зъ собою тіи самй пороки, тіи самй умственно моральнй недостатки, и хибы, зъ котрыхъ нашй братя на родинѣ починають очищатись и отрицатись. Суть, правда, мѣсцевости тутъ въ Америцѣ, де Русины за голосомъ „Свободы“ поняли правду, перенялись духомъ часу и поступу, – заложили школы, горнуть ся до братствъ и „Союза,“ беруть ся до промыслу и купецтва.

Але много а много знайдешь такихъ осадъ, де все спить сномъ блаженныхъ и навѣть забувають що въ старôмъ краю назывались: Иванъ, Грицъ — а тутъ вже: Джанъ, Гарри и т. д. Скажи такому щобъ належавъ до братства, до „Союза“ – ôтповѣсть на тое такъ: я ту не думаю бути на вѣки тай грошей нестае на рôжнй мѣсячнй вкладки. Але занести до жида що пейды 20 або и бôльше за пропите, то гроши суть?

Чому не стараете ся о школу де бы и старый научивъ ся хоть нумера пôзнавати? – „Ехъ! на що тамъ менѣ се придасть ся, – я зъ школы хлѣба не буду ѣсти.“

Чи сее не байдужнôсть, чи се не глупота, чи се не славне наше погане „най буде якъ бувало?“ Чи такимъ чиномъ може у насъ бути щось доброго и похвалы достойного? Чи такимъ способомъ не заявляемо що намъ лучша тьма, якъ свѣтло, милѣйша неволя, якъ свобода, пріемнѣйше пониженіе якъ народна честь? Ото причина, за для котрой мы все позаду. Байдужнôсть нерухливôсть. піяньство, не знане свѣта и людей, упертôсть и неохота до пôзнаня правды и легковѣрнôсть жидамъ, се насъ губить. У другихъ народôвъ тутъ въ Америцѣ, на примѣръ у братôвъ Словакôвъ, есть двоякй народнй организаціи, десять газетъ на родной мовѣ, свой банкъ. Теперь купують собѣ нетôлько фармы, але и землю де ставлять свои брехи и шукають за вугльомъ.

Чому у нихъ такъ, а у насъ нѣ? Чи словацкій майнеръ або фабричный робôтникъ може бôльше заробляе ôдъ руского? – однаково, – але рôжниця та, що у другого есть почуте народной чести, привязане и лубовъ до рôдной мовы и ôнъ гордить ся що ôнъ словакъ. А нашь якъ побуде пару мѣсяцѣвъ мѣжь словаками, уже до него по руски и не говори; бо „uz som zabul hutoric“ по руски бо „sa hanbim.“

Протое власне другй народы, видячи такихъдуракôвъ, погорджують и насмѣвають ся зъ нихъ, якъ зъ остатныхъ.

Правда, прикро приходить ся писати и голосити о поганыхъ нашихъ хибахъ, але конечнôсть вымагае пôзнати нашй блуды, бо инакше все будемо такими и на добру дорогу нѣколи не заверне...

„Свобода“ пôднесла свой голосъ о потребѣ руского „Народного Дому,“ де бы тулачъ русинъ мôгъ знайти пристановище, раду – пораду и не бувъ ошуканый жидôвскими агентами и здертый зъ послѣдного прускогo фениґа. Дальше, щобъ руска дѣвчина выйшовши зъ корабля, не була збаламучена и запроваджена агентами до дому грѣха и розпусты, зъ котрого не може выйти и стративши насильно свою дѣвочу честь заробляе своимъ тѣломъ на жидôвъ. Чи не соромъ намъ? Щобъ Русинъ повертаючи на родину бувъ неошуканый при покупѣ шифс-карты и при змѣнѣ грошей и не тулавъ ся зъ женою и дѣтьми по жидôвскихъ смердячихъ бейзментахъ, чекаючи ôдъѣзду корабля, але щобъ мôгъ свобôдно и комодно розгоститись на сей часъ въ „Народнôмъ Дôмѣ,“ купити и шиф - карту по правдивой цѣнѣ а оттакъ въ божій часъ поѣхати до рôдного села.

На тую такъ благородную гуманную цѣль мале патріотôвъ одôзвалось и пôслало свои жертвы. А мы знаемо що въ однôмъ мѣстѣ жіютъ Русины, де кождой недѣлѣ тратять на піятику по сто долярôвъ, але на „Народный Дôмъ кводра не дали. Чи се не соромъ и ганьба наша? До „Союза“ не приставуть бо 50 цнт. забогато, – а на музыку и поправины лишить кождый 5 дол. въ сальонѣ. Чи то такъ годить ся робити, чи се не грѣхъ?

Много знайдешь такихъ що уже три роки ту, а незна до руска церква – але въ котрôмъ сальонѣ дають велику „скуну“ пива и добру закуску, то знае ще першого тыждня, якъ вылѣзъ зъ корабля. Чи вже не часъ поправити ся брате, обернути тотй гроши на народну цѣль, якъ спомагати жидôвъ?

Братя дорогй та милй, знакомй и незнакомй. близкй и далекй, послухайте голосу правды и пôзнаймо ся. Пôзнаймо нашь блудъ и старaймо ся двигнути себе зъ заспалости, зъ байдужности и стати на путь чести и пошанôвку. Най рознесесь весела вѣсть до старого краю що мы охочо складаемо ся на „Народный Дôмъ,“ вступаемо до „Союза;“ и закладаемо школы и читальнѣ, політичны клюбй. Одкиньмо ôдъ себе всякй споры и сварки, зъ котрыхъ намъ нема нѣякого хôсна, а берѣмъ ся до мудрой, користнои працѣ для насъ и для тыхъ, що настануть по насъ Зрôвняймо ся зъ другими неродами въ просвѣтѣ въ добрѣ, шануймо, любѣмъ, спомагаймо одинъ другого, сотворѣмъ велику семью, заложѣмъ народный рускій скарбъ на выпадокъ бѣды и стрейкôвъ. Памятайте що въ „Союзѣ“ сила, котру нѣкто не поборе!.

МОИМЪ ВРАГАМЪ.

Кленѣть, брешѣть вороги!
Та на вашу душу;
Любѣть брехню – а я правду,
Правду сказать мушу.
Тримайте ся вы засады
Мартина Лютера
Котрый сказавъ „усе чернить“
Зъ рана до вечера.
Я тримаю ся Христа
И Его науки.
Я за правду, добро люду,
Готовъ йти на муки!..
Вы хочете щобъ я пôйшовъ
Прôчъ изъ Америки?
Хиба тодѣ, якъ усохнуть
Вашіи языки.

Гр. Гр.

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рочна 2.00
До старого краю.......... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высилати пôдъ адресою:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
" ,,Six months. ,, 6.00

All money or money orders should be addressed to:
,,Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

НУЖДА ВЪ КРАЮ.

Мы писали тамтого разу, якй шкоды наробила слота и повѣнь въ многихъ сторонахъ нашого краю. Вправдѣ шкоды той докладно не обраховано, декотрй польскй и урядовй газеты навѣть нерадо писали о нѣй, бо она псовала имъ радôсть зъ львовской выставы; але вже жь мусѣла она бути великою, коли правительство зъ дарованой цѣсаремъ и цѣсаревою сумы призначило на нашъ край 6,600 злр. отже бôльше навѣть якъ торôкъ зъ цѣсарского дару.

На щасте, слота скôнчилась и може лихо въ значной части дасть ся ще направити. Але бôльша часть шкоды таки не верне ся, а притôмъ тая повѣнь щось дуже часто навѣщує нашъ край, ото не можна чекати бездѣльно на нове нещасте, але треба завчасу застановити ся, якъ ему зараджувати.

Найперше треба намъ регуляціи нашихъ рѣкъ. Послы нашѣ згадують вправдѣ о тôмъ въ радѣ державной, але занадто несмѣло. А прецѣнь Поляки теперь верховодять въ Австріи, отже якъ бы и рускй и польскй послы разомъ спôльно упомнули ся, то таки мусѣло бы правительство послухати. Треба, щобы и выборцѣ, тай весь край обôзвавъ ся, то тогды и послы и правительство однодушно домагани не будуть могли оперти ся.

Але сама регуляція рѣкъ не поможе противъ бôльшихъ повеней. Якъ дуже велика вода прибуде, то абе поперерывае всякй греблѣ и охороны, або пустить ся по за нихъ. Треба отже старатися, щобы вода не заскоро, не наразъ прибувала, а того докаже ся охороною лѣсôвъ, особливо на спадахъ гôръ. Звѣстно бо, що по голой скалѣ вода спадае нагло, а дерева, корчѣ, висока трава и мохъ стримують ей. Длятого треба дуже пильнувати лѣсôвъ, треба уважати, якъ кто вырубуе лѣсъ, и заразъ о тôмъ дати знати. Въ турчаньскôмъ повѣтѣ того року жиди забирали ся дуже до вырубованя лѣсôвъ, але посолъ Телишевскій, скоро ему о тôмъ донесли, звернувъ ся въ соймѣ до правительства зъ интерпеляціею, тай заразъ и староство звернуло свою увагу на те и жидки перелякали ся.

Угорски Русины.

Чески газеты такъ пишуть о угорскихъ Русинахъ: Зô всѣхъ народôвъ Угорщины найбôльше гноблені суть Русины. Мадяры ôдбирають имъ всяку можнôсть жити своимъ самостôйнымъ житємъ. Ихъ зачали мадярщити вже передъ звышь 209 роками, але таки записано при остатной конскрипціи ще 383 тысячъ Русинôвъ на Угорщинѣ. Найбôльша часть зъ нихъ уніяты, але суть такожь кальвины и трохи православныхъ. Въ школахъ щоразъ бôльше выпыхають рускій языкъ въ користь мадярского; въ монастырахъ василіяньскихъ мадяркій языкъ такожь вже панує, та и семинаристы рускй выховують ся на мадярскій лядъ, такъ що вже мало зъ нихъ умѣє читати и писати по руски. Таперь заходять ся мадяры, щобы и богослуженє ôдбувало ся не въ старославяньскôмъ але въ мадярскôмъ языцѣ, або бодай щобы богослужебнй книги уніятской церкви друковали ся вправдѣ еще въ старославяньской мовѣ але латиньскими буквами и мадярскою правописею. На жаль межи теперѣшнымъ рускимъ духовеньствомъ є люде, що пôдпирають такй заходы. Недавно умеръ одинъ зъ найревнѣйшихъ проводирôвъ угорско-руского народу, игуменъ Кралицкій, котрый цѣле свое житє посвятивъ Богу и свому народови, а теперь лишь дуже мало єсть межи угорскими Русинами такихъ ревныхъ людей.

Сумно, дуже сумно!

Вôдрадни проявы межи Русинами.

Мы вже передъ мѣсяцемъ згадали, якъ насъ дуже утѣшило, що въ Перемышли до нового товариства ,,Вѣра" приступили Русины всѣхъ партій, що отже Русины зачинають залишати сварню и незгоду а лучать ся разомъ до спôльной роботы. Такихъ ôдрадныхъ проявôвъ показує ся щоразъ бôльше. Не потребуемо згадовати о Стрыйщинѣ, о зборахъ Пôдгôрской Рады, о вѣчу въ Сколѣмъ, о заложеню задаткового товариства въ Стрыю, що все доконувало ся спôльно Русинами всякихъ партій, — бо въ стрыйскôмъ окрузѣ, завдяки особливо головному тамошному дѣятелеви д-рови Олесницкому, нема властиво незгоды межи Русинами, такъ само якъ и въ Перемышли, завдяки тамошнымъ патріотамъ. Але отъ въ Самборѣ всѣ Русины приймили дуже радо гадку згоды и злученя всѣхъ щиро-рускихъ людей до спôльной працѣ и обороны, и спôльними силами устроили вечерокъ въ память Шевченка (въ другой половинѣ мая) Въ Теребовли прибула на вѣче вся ителигенція руска безъ рôжницѣ партіи, въ Бережанахъ устроює ся вѣчи такожь спôльными силами, а въ вѣчевой одозвѣ сказано: ,,Одному лишь невôльно пôднести голосу на вѣчу нашôмъ, т. е. спорамъ партійнымъ, котрй повиннй цѣлкомъ замовкнути въ такъ серіозной хвили." У Львовѣ до нового товариства ,,Соколъ" належать такожь всѣ Русины и сходять ся разомъ но гимнастику и борництво. А що особливо уважаемо за ознаку ôдрадну, то ôтсй проявы меже станіславовскими Русинами, де партійна завзятôсть оказувала ся найяскравѣйше. Коли въ мѣсяци червни гостивъ тамъ рускій театръ, люде старой партіѣ, котри давнѣйше ôдтягали ся, теперъ ходили такожь пильно на выставы, именно тамошни каноники. Такъ само всѣ Русины тамошни взяли ся до закладаня задаткового товариства руского.

Хины и Японія провадять зъ собою вôйну. Японска фльота побила хинску.

Холера ширить ся въ Галичинѣ и уже въ нашй сторони загостила.

ПОСЛѢДНЫЙ НАБОЙ.

Въ 26. числѣ ,,Вѣестника" три мудрцѣ не зъ востока, але одень зъ Полудня, другій зъ Сѣвера а третый зъ Запада, — зôбравши всю свою мудрôсть до купы и наладовавши свою пушку злобы порохомъ брехнѣ, выстрѣлили послѣдный набôй гнѣва и вражды на редактора ,,Свободы."

Нѣмъ прийдемо до ôтповѣди, звертаємо увагу нашихъ поч. читателѣвъ на тое, що слѣдує:

Кто любить Бога, кто любить правду и хоче щобъ люде переконались що ôнъ правду говорить або правду пише, такій всегда пôдпише свое имя чи то въ книжцѣ чи то въ газетѣ, и тымъ дає ясный довôдъ: же той чоловѣкъ тôлько правду сказавъ и небоить ся нѣкого, бо щô боятись ся за правду?

Але такй люде, котри пишуть брехню и ложь, не пôдписують ся правдивымъ именемъ. Чому? — Тому бо знають, що брехню написали и боять ся пôдписувати, щобъ кто имъ за ложь не погласкавъ по хребтѣ.

Те саме здѣлали мои напастники. Наплели дурницъ тай не пôдписалися зъ страху, тôлько поставили назву римского богатыря ,,Като," котрому они не вартъ навѣть ,,керпцѣ" розвязати.

На самôмъ вступѣ своей половянной статіи, мои противники дають доказъ своей глупоты и незнаня руского языка.

Въ той базгранинѣ одень изъ клеветникôвъ каже: що въ ,,Свободѣ" найшовъ ,,дурныхъ грибъ." Але мои панове! — не кажеть ся ,,дурныхъ грибъ" слибъ навѣть и родили ся на паперѣ, але мовить ся: ,,дурныхъ грыбôвъ — такъ якъ васъ що укладали сю допись не було трохъ дурныхъ оселъ, але трохъ дурныхъ ослôвъ! Чи не правда? — загляньте до граматики.

Дальше, другій мамалукъ каже: що дуже а дуже розгнѣвавъ ся читаючи мою статію. На тое можна було порадити: напити ся козячого молока, коре все зимне, булобъ охолодило кровъ и гнѣвъ бувъ бы щезъ.

Однымъ почеркомъ пера зробили мене фарисеемъ, ôдобрали менѣ право говорити о собѣ самôмъ и не нападати на честныхъ людей. Ану вы святіи, даю вамъ на пиво и на паприковану солонину, чи знайдете помежи васъ, що писали сьєте на мене, хоть одного честного? Одинъ съ тыхъ дуракôвъ забравъ на себе ролю выступити не такъ проти ,,Свободы" але проти редактора и обернувъ въ своей глупотѣ въ смѣхъ слѣдуючй назвы:

,,Заслуженному мужу, ревнѣйшому дпипастырю, олифаытскому популярному мисіонеру. Хоть тіи назвы були на видъ смѣхомъ написанй, но все таки мои вороги въ серцю признали що се менѣ наложить ся въ самôмъ дѣлѣ, – за що имъ сердечно благодарю, же мои слабй труды' найзавзятѣйшй мои вороги такъ высоко оцѣнили и ихъ оголосили передъ цѣлымъ свѣтомъ — ще разъ спаси Богъ!

Неменьше дякую п. редактору ,,Вѣестника." що посвятивъ всѣ страницѣ своей газеты на возвеличенє моей смиренной особы. Се явный доказъ, що я щось значу и щось вартаю, наколи цѣла газета надрукованй о менѣ. О дуракахъ коротко споминаеть ся. але о великихъ и заслуженыхъ особахъ присвячують ся великй, великй статіи. Слибъ прийшлось писати о моихъ противникахъ, тобъ я написавъ коротко: прийшли, надерли гроша и поѣхали назадъ. Але о менѣ написали широко и довго, бо знаєкъ що мене шанують и боять ся.

Такъ якъ за правду дякую, такъ за брехню не дарую. Идѣмъ дальше.

Мои вороги розмѣшавши всю свою жовчъ гнѣву, зависти, п роклятя зъ чорниломъ, въ котре умочивши свое перо пишуть: що я бувъ причиною нещастя, яке стало ся въ Шенандорѣ. Се брехня и пôдлая, чорная клевета и брехня. Коли о. Обушкевичъ, Воляньскій и Андруховичъ водились по празныхъ а мадярска дика орда нападала нôчною порою на рускй церкви въ инныхъ мѣщевосцяхъ и брала насильно въ свое посѣданє, мене тамъ не було. Свѣтъ и люде засвѣдчать. Жадна поліція за мною не слѣдила ще въ Америцѣ и не буде. Дальше говорить ся що я безъ завôзваня народа прийшовъ до Джерзі Сіті, Се брехня, бо люде жіють, котрй мене просили и завôзвали. Що я доброго зробивъ въ Джерзі Сіті, то вамъ дурнямъ справозданя не буду давати, — бе се нижше моей чести заходити зъ ослами въ диспуту ,,de materia prima ac forma."

Авторы статіи твердять, що коли я прийшовъ до Джерзі Сіті, то джерзиситска церковь була одинокою въ тыхъ контрахъ. Брехня, ложъ, туманство. Якъ я прийшовъ то ще мусѣвъ правовати ся о ,,Deed" на плацъ а такъ взявъ ся будувати церковь, котра можь сказати, єсть одна зъ найбôльшихъ и найкрасшихъ зô всѣхъ рускихъ аме-риканьскихъ церквей.

Нашу церковь не будувавъ архитектъ зъ Бардіова, але тутешній; наша церковь не шандова але святыня божа.

Я о плебанію не постаравъ

ся. бо перши треба було старатися о божій храмъ, а не о плебанію, якъ вы робите.

Пытають ся мене дальше мои противники и вороги нашого руского народа: чи постарабъ ся о читальню и о школу; що я доброго въ Америцѣ зробивъ?

У насъ школа уже заложена; читальня буде неодовга. За пару лѣтъ мы Русины въ Джерзі Сіти не могли всего зробити — бо тутъ въ великôмъ мѣстѣ плацъ купити и дôмъ поставити, коштуе до 30 тысячъ. Але Богъ дасть що се зробить ся коли васъ не стане. Зъ Пасейку, зъ Юнкерсъ, зъ Грінпойнтъ, старі просвѣтителѣ мусятъ пôйти прôчъ а на ихъ мѣсце прійдуть священники зъ Галичины, рускі патріоты.

Дасть ся менѣ пытане чи я давъ якій центъ на народну цѣль и що я доброго зробивъ для Русинôвъ въ Америцѣ?

Той, кто ся пытае, най самъ скаже впередъ що доброго зрозивъ а такъ я скажу и порôвняемо кто бôльше зробивъ: чи они всѣ долярохваты, чи я самъ оденъ?

Що вы зробили? — Впровадилисьте народъ въ опуканьство, въ здирство, въ невѣріе, въ роспуку. Тыхъ людей котри старали ся перші о церковь, повыганялисьте зъ церкви а церковь записали на біскупôвъ. Теперь дрете немилосердно людей баламутите, кленете, басамуете, якъ не дасть за выводъ баба доляра. За сповѣдь жадаете ôдъ кождого доляра; за Лазарове евангеліе 5 дол; за службу співану welkim hlasom $12 дол. За похоронъ дитинячій 12 дол. ôдъ старого 25 або 40,ôдъ пасхи доляра. Ходите разомъ зъ жидами по плейзахъ и продаете благословеніе; св. Отца Николая зъ „брадомъ и безъ брады,“ 35 цент.зъ бородою, а 25 цент. безъ бороды. Чи се добрі дѣла?

Чи то вашп добрі дѣла були наколи во время оно тримавъ ся дôмъ розпусты на плебаніи въ Вілкс-берахъ? Чи то добрі дѣла, наколи честный чоловѣкъ пôсля вашой думки, духовникъ утѣкавъ въ ночи зъ плебаніи черезъ окно. бо люде були бы убили якъ собаку? Чи то за добрі дѣла, въ Газлетоні середъ бѣлого дня тягли вѣрники духовника за ноги черезъ сходы и грозячи револьверомъ одобрали касу наколи видѣли де гроши йдуть? Чи то вашп добрі дѣла мѣняти ся що мѣсяць церквою и брати остатный грôшь зъ касы якъ се мало мѣсце въ Грін пойнтъ? Чи се добрі дѣла своихъ собратôвъ и колегôвъ позбавляти хлѣба; итп до айриского біскупа, щобъ суспендовавъ о. Мартяка и другихъ, що нехотять належати до вашой злодѣйской шайки? Чи се за добрі дѣла кидае людъ камѣнемъ на духовника якъ було в Н Н? Чи се добре дѣло одного зъ васъ: забрати гроши зъ Трентону, що були зôбраны на церковь, и втѣчи?

Чи черезъ вашп добрі дѣла розпадаесь „Соединенеие“ и люде сами ôдступують?

Чи се добре дѣло говорити въ дома и проповѣди по мадярски? Чи не говоривъ о. Ханатъ въГрінпойнтъ по мадярски проповѣдь, чи о. Дзюбай не читавъ въВилксберах на сошествѣе св. Духа колѣно преклонні молитвы по мадярски? И за те панове що сказавъ я правду — называете мене „ловфромъ.“ Я васъ тымъ словомъ нѣколи ще не назвавъ и жаденъ чоловѣкъ чести не поваживъ бы ся назвати другого тымъ именемъ, але, коли вы уже стратили вашу честь и уживаете таке слово, то смѣло можу сказати, що тое слово вамъ до лица и вы ловфры, зволочь, злодѣйска шайка дуро-свѣты запроданцѣ, люде без чести и невѣрующій въ Бога.

Чи се добре дѣло о. Яцковича съ Стриторъ по чикаговскихъ сальонахъ правити по двѣ службы божі и давати ся оголошувати въ польской газети що буде сповѣдати „Slovakoch, Rusinow, Chorvtow i Madiaroch?“ Чи то не смердить грубымъ матеріальнымъ бізнесомъ? Чи се не выставление нашой св. вѣры и обряду на смѣхъ и ганьбу? Чи тотѣ гроши, такъ огидныма способомь назбираны. пôйдуть на народну цѣль? Огидники, облудники, предателѣ Христа, пявки руского народа!..,

Ото вашп добрі дѣла. Можете ними похвалити ся.

Чи то за добрі дѣла, кожда руска женщина купила собѣ мѣтлу и якъ подиблють о. Яцковича то будуть бити? Якъ убють будете мати святого мученика зъ ропами.

Пытаете ся чия давъ що на народну цѣль?

Я пожертвовавъ самъ себе, свôй центъ, свое здоровле.

Чижъ то не жертва на народну цѣль: во власныхъ силахъ и власнымъ коштомъ выдавати газету, щобъ народъ прозрѣвъ и не давъ ся здерти вами?

Чи се не народна цѣль збирати складки на „Нородный Дôмъ“ и самъ на него давъ 12 дол. и ще дамъ?

Чи се не прислуга для народа охоронити одъ здирства?

Я охоронивъ и народу тымъ прислуживъ ся и народъ оцѣнивъ мôй трудъ.

А що вы дали на народну цѣль?

Далисьте на „Народный Дôмъ?“ — нѣ. Може скажете, що коли васъ тутъ кôлькохъ платать мѣсячно по 30 дол. кирасонкамъ на утримане дѣтей высланыхъ вами на фармы, же вы даете на народну цѣль?

Хочете знати вашп патріотични имена? Сли до того прійде, сли ще нападете-то возвѣщу и оголошу.

Чи гроши „Соединенія пôйшли на народну цѣль? На головной конвенціи вы дали $100. одному абы не казавъ нѣкому о вашой шахрайцѣ — чи се тыхъ 100. зъ касы „Соединенія,“ дали вы на народну цѣль?

Чи записоване рускихъ церквей лат. біскупамъ также зроблено вами на народну цѣль? Лицемиры, фарисеи, Господомъ проклятіі!..— скажѣть!

Вы всѣ проти мене а я одинъ.

Я стою за правдою и вы на мене нападаете. Тымъ робите менѣ честь. Я васъ днесь маю пôдъ пятою.

Левъ заяцѣвъ неустрашить ся. Я себе пôддаю пôдъ осудъ народа. Най народъ розсудить кто за нимъ, а кто противъ него. Кто го любить а кто го лупить.

Кто хоче просвѣты и добра народу, а кто хоче го тримати въ темнотѣ и дерти зъ живого и умерлого.

Гр. Гр.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѢ

Washington.

Bill Willsona зôставъ зверненый сенатомъ зъ поправками въ палату депутатôвъ, котра не хоче приняти за для богато поправокъ и президентъ также не хоче пôдписати.

***

Штатъ Юта дôставъ позволене уложити штатскій кодексъ законôвъ а ôттакъ буде причисленый до Соединеныхъ штатôвъ.

***

Въ Чикаґо якась злобна рука пôдложила бомбу пôдъ льокомотиву, котра высаджена въ повѣтре, кавалками розсыпалась и много людей зôстало покалѣченыхъ.

***

Въ послѣдныхъ дняхъ Юлія с. р. така була спека, якой уже 14 лѣтъ люде не памятають въ Америцѣ.

***

Робота по майнахъ на вестахъ и въ Пенсилваніи почнае йти, але слабо. Стрейкеры коливі назадъ повертають до роботы. Головні проводирѣ чикаґовскихъ великихъ стрейкôвъ, зôстали правительствомъ потягнені передъ судъ до ôдвѣчальности.

***

Въ Гавай запроваджено республиканьскій рядъ.

***

Въ Газлетонѣ лучилась страшна експлозія въ майнахъ и шестохъ робôтникôвъ стратили жите.

***

Въ Піттсбургу въ одной фабрицѣ желѣза пукъ котелъ и чотырохъ робôтникôвъ забило и кôлька покалѣчило.

***

Въ Ню Йорку поляки выграли справу и одôбрали свôй костелъ ôдъ тутейшого архіепископа, котрый уважавъ дотеперь за свою власность.

А нашп угро-рускі священникй, для лучшого бізнесу позаписували нашп рускі церкви тутейшимъ біскупамъ. Чи се не патріоты?

***

Въ Балтиморі поляки пôйшли въ слѣдъ за своими родимцями зъ Клевелянду и заложили собѣ народну независиму церковь. Сли такъ дальше пôйде, то въ Америцѣ не буде анѣ одного польского костела, котрый бы належавъ до тутейшихъ лат. біскупôвъ, але бадуть всѣ независимі.

***

Теперь шифкарты до краю купить и за 15 дол. Въ пару дняхъ ôдъѣхало 5.000 людей до старого краю, користаючи зъ знижевой цѣны!

***

Въ Вѣдни панує таке горячо, ще люде на улицѣ падають пораженѣ сонечнымъ ударомъ.

***

Сегорôчні жнива въ нашихъ горахъ слабо представляють ся. Межъ людьми бѣда. Сли кто хоче пожичити 10 цнт. то мусить три села обôйти.

Французкій шифъ вôзъ зъ Америки до Франціи 2 міліоны долярôвъ золотомъ. Коли перевозили тіи гроші зъ Гавръ до Парижа, вкрали злодѣи паку, въ котрой було 50.000 дол. и слѣдъ по нихъ щезъ.

Болгари ставляють теперъ въ Цариградѣ церковь зъ самого желѣза. Желѣзо есть спроваджене зъ Австріи. Се буде перша желѣзна церковь на весь свѣтъ.

Недалеко Нового Санча пôдчасъ повени, вода забрала многого землѣ зъ собою и въ однôмъ мѣсци, а се було пôдъ горою, знайшли люде дôмъ, котрый уже бутъ 200 рокôвъ пôдъ землею. Дахъ ще добрый, покрытый широкими гонтами, якихъ днесь уже не уживають.

Хвальна Редакція!

Зъ обуренемъ перечитали мы огидный нападъ помѣщеный въ „Віестнику“ зъ стороны нашихъ ворогôвъ на редактора „Свободы“ горячого патріоту, и просвѣтителя американьской Руси. Отче! не журись но борись мы за Тобою! Сей нападъ послѣдный се остатне проклятіе душогубидучого на шибеницю.

Щезнуть вороги, пробудять ся люде и скажуть: „Свобода“ мала правду.

Пенсильваньскі Русины.

УВАГА.

Хотячі приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewich
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русинôвъ, що маемо на складѣ всякі книжки шкôльні букварі, читанки, ôдъ першой до третой кляcы. Маемо також всякі поучающі книжки зъ общества „Качковского“ и другихъ. Маемо Молитвословы „Кормъ Души“ Есть то одна зъ найкрасшихъ книжокъ до моленя зъ чотырома кольороваными образками и 50 на чорнôмъ тлѣ. Такъ само маемо Исторію Руси и книгу о „Наслѣдованю Іисуса Христа“ Тіи книжки повинні находити ся въ кождой хатѣ руского робôтника.

„Свободу“ читай а не забувай и гроши за ню присилати.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковнiи а именно:

Евангелiе нового издания въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ ôтъ 55 з. р. до 225 злр. Плащанници на полотнѣ ôтъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матерiи ôтъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патрицiи, Чашѣ, Кадильницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковiи, мосяжнiи, и циновiи. Всякiи книги церковни, а особливо поручае образи до Иконостасôвъ хорошой роботи по дуже умѣренныхъ цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фрiляндъ Па, Мiннеаполисъ Мiнн. а всѣ були совершенно задоволени о чôмъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ забераютъ ся жиды продавати церковни вещи а кажуть собѣ за лихiй товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежитъ на серцю украшенiе домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнѣйше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати отъ людей, котри не маютъ изображенiя о церковнихъ вещахъ. При замовленiяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленiе бôльше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. осôбно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потвердженiе рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати черезъ „Свободу“ Цѣнники можно получити въ Редакцiи „Свободы“

Зôстаю съ почтенiемъ
Михаилъ Дыметъ.

ОДИНОКIЙ РУСКIЙ ШТОРЪ въ ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ ГЕОРГIЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патрiоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнi товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патрiотомъ, най спѣшитъ до свого руского штору. Особенно нашi ґаздынѣ най йдуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

BILLY & ZUSA.

BANKERS & STEAM SHIP AGENTS,

20 William St.

BAYONNE N J'

Спродаютъ тикети корабельни на найлѣпшiи лiнiи.

* * * * * * * * * * * *

Посилаютъ грошѣ до старого краю скоро, таньо и безпечно безъ клопоту.

Продаютъ руски книги по зниженыхъ цѣнахъ а то:

Великiй Молитвословъ	2. 50
Великiй Зборникъ , , ,	2. 50
Изборникъ великiй , , ,	3. 50
Псалтиръ великiи , , ,	2. 75
Зборникъ малiй въ доброй оправѣ , , , , , , , ,	1. 75
Молитвословъ , , , ,	1. 75
Надежда моя , , , , ,	1. 80
та сама въ скоряной опр.	85
Хлѣбъ Души въ доброй оправѣ, , , , , , , , , ,	1. 75
такiй самъ брошур , , ,	75
Зборникъ малiй , , , ,	35
Молитвословъ малiй , , ,	25

Маемо такожъ всяки словенски книги. Кто собѣ хоче купити няй зголоситъ ся пôдъ высше подану адресу.

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнородни напой.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣданъ.

168, Warren & Dodley Strs.

JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.
New York.

Помежи Greenwich i Washington улицями.

АГЕНТУРА КОРАБЕЛРНА И КОЛIОВА.

Спродае шифкарты на найлѣпшiй линiи морскiй на Бременъ и Гамбургъ. Посылае грошѣ до всѣхъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свôй чоловѣкъ обходитъ ся съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сiти.

Пôдъ числомъ 102 Моррисъ улиця.

Краяне повертаючи до краю чи приходячи съ краю, няй зайдуть тамъ а будуть услужени по щыро руски.

Тамъ дасть ся имъ добру раду и пораду о всѣмъ що тôлько потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

I. ТАЛПАША и Я. ЖИЛИЧА

727. Commerce Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до долу въ найлучшiи товари съ першой руки Все свѣже.

Краяне не оминайте своихъ, бо бувъ бы великiй грѣхъ! и не слава для руского народа. не забудьте

J. TALPASZ & J. ZYLICZ

D OLDENBURG

ПРЕДПРIЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

F. MISSLER & KRIMMERT,

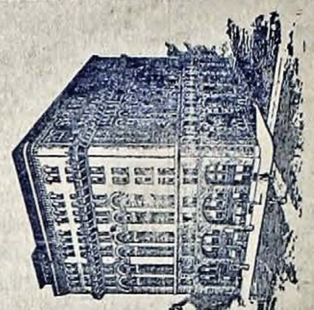
Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшôмъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту.

Кôлько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скарживъ ся що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моимъ краянимъ остаюсь съ глубокимъ поважанемъ а не забувайте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET NEW YORK

А въ JERSEY CITY 77 GRAND STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваше добро познакомитись зъ нами.

Сли кто купить у насъ хоть разъ, а переконаесь що добрый зробивъ интересъ.

Зголошуйтеся до нашого складу, або посылайте о пробку (sample) зъ глубокимъ почтенiемъ

EMANUEL GROSS.

Jmporter of Wines and Liqours

Головный складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY NEW YORK.

FRANK WEIGEL

Найлѣпшiи Найтуньшiи а на часъ направитъ кождому зигарки, зигары и все що въ закресъ годинникарскiй входитъ,

131 YORK STREET

JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER,

101 MORRIS STREET. межи Washington a Warren улицями. Jersey City.

Поручае свôй складъ винъ заграничныхъ всякого рода пива, медъ, горѣлку лiкери по найтуньшой цѣнѣ.

Незабувайте за него.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗIЙ ТАЛПАШЪ

РУСКIЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧIЙ.

246 PEARL ST SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебанiи.

Добрий вечеръ, друже мой!
— Добрий вечеръ, свате!
— А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы!...

— Що за брындза й пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускiй — ЕДИНЫЙ — КОНТРАКТОРЪ и БУДОВНИЧIЙ

— въ —

Вилксбаръ и околицѣ,

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Будуе мосты и домы, мае власнi конѣ до звозу матерiялу.

Дае кериджъ на похороны на весѣля, хрестины и т. i.

Мешкае на River Side,

Недалеко Рускои Церкви.

Молись, трудись, твережись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковъ посѣщай, „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерiю не грайте, тôлько грôшъ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ!